

«Зоряний мандрівник» у розрізі
(старовинний малюнок)

Розділ 1

Картина у спальні

Був собі колись хлопчик на дуже приємне ім'я Юстас Кларенс і не дуже приємне прізвище — Бяклі. Треба визнати, що на таке прізвище він навіть заслуговував, а от чому — незабаром ви й самі зрозумієте. Татусь і матуся зверталися до нього тільки на ім'я — Юстас Кларенс, а вчителі у школі — просто Бяклі. Як зверталися до нього друзі, достеменно невідомо, тому що друзів у нього не було взагалі. Сам він кликав батьків лише на ім'я: Гарольд і Альберта, а таких звертань, як «тату» й «мамо», здається, і зовсім не вживав. До речі, Гарольд і Альберта вважали себе такими собі сучасними людьми, що йдуть воднокроч із часом, а то й випереджають його: вони не вживали м'яса, ні в якому разі не курили, від шкідливих напоїв утримувалися і навіть білизну носили не усіяку, а лише таку, що не шкодить здоров'ю. Зайвих меблів у домі не було, а ті, що були, можна було на пальцях перерахувати, вікна ж вони завжди тримали прочиненими навстіж.

Що Юстас Кларенс любив — так це тварин, насамперед комах і особливо жуків, коли ті засушені та пришпилені голками до картону. А ще йому подобалися книжки, але ж знов-таки не всякі, а тільки повчальні, де на малюнках

були зображені різні хитромудрі пристрої, такі, як зерновий елеватор, або зразкові іноземні учні, що сумлінно разом виконують вправи у зразковій іноземній школі.

А от своїх двоюрідних братів та сестер, Пітера, Сьюзан, Едмунда і Люсі Певенсі, Юстас Кларенс не любив. А втім, він зрадив, та ще й як зрадив, коли довідався, що Едмунд і Люсі приїздять до них гостювати. Він був таким собі шкодливим та каверзним хлопчиськом, який, якби дійшло до відкритого двобою, не зміг би здолати навіть Люсі, не кажучи вже про Едмунда. Проте знав він добру купу способів, як завдати прикrostі та накапостити будь-кому, особливо коли цей «будь-хто» приїздить до тебе в гості й нікуди від тебе не втече.

Едмунду й Люсі аж ніяк не кортіло їхати до дядечка Гарольда й тітоньки Альберти в гості. Але так уже сталося, що їхній батько на ціле літо вирушив до Америки читати лекції, а мати поїхала з ним, бо вже десять років, за її власними словами, не була у відпустці. Пітеру треба було готуватися до іспитів, тож канікули йому належало

провести під наглядом старого професора Кірка, у будинку якого ще під час війни четверо дітлахів колись пережили дивовижні пригоди. Якби професор, як і раніше, мешкав у тому ж домі, він залюбки прихистив би в себе на все літо всіх чотирьох. На жаль, професор переживав не найкращі часи і давно вже переїхав до маленького сільського будиночка, де була одна-єдина гостюва спальна кімната.

Везти всіх дітей із собою до Америки батькам стало б великих грошей, і вибір випав на Сьюзан, по-перше, тому, що вона вважалася найгарнішою та найвродливішою з усіх дітей; по-друге, тому, що справи в школі в неї ніяк не ладилися, хоча в багатьох інших речах вона випереджала своїх однолітків. І, зрештою, мати сказала, що «користі з тієї поїздки вийде більше для неї, ніж для молодших». Едмунду та Люсі тільки того й залишилося, як усім своїм виглядом удавати, ніби вони зовсім не заздять Сьюзан і що літо в гостях у тітоньки ні в чому не поступається подорожі до далекої Америки.

— Тобі ще пощастило, — бідкався Едмунд, тільки-но вони прибули до будинку Бяклі, — у тебе бодай окрема кімната. А мені доведеться з тим скиглієм Юстасом і днювати, й ночувати.

Одного затишного вечора, коли поблизу не було видно їхнього капосного братця, Едмунд і Люсі вигадали хвилику погомоніти наодинці. Звісно, розмова їхня точилася навколо Нарнії, країни, яка була їхньою заповітною таємницею. У кожного з нас, гадаю, є такий потаємний закуток, куди ми потрапляємо лише в думках і сновидіннях. У цьому сенсі Едмунду та Люсі поталанило куди більше, ніж усім нам, бо їхня заповітна країна й справді існувала. Більш того, вони встигли вже побувати там двічі

й, зауважте, не вві сні чи у власній уяві, а насправді. Авжеж, обидва рази вони потрапляли туди силою чарів — це, як відомо, єдиний відомий шлях до Нарнії. А коли вони були там востаннє, то запряглися обов'язково побачити Нарнію знов. Ось чому, щойно видалася вільна хвилинка, вони завзято поринули в спогади.

Так ось, того вечора сиділи вони на ліжку Люсі й розглядали картину на протилежній стіні. Це була єдина картина в домі, що припадала їм до смаку. А от тітоньці Альберті ця картина була зовсім не до вподоби, саме тому її й прибрали подалі з очей — у дальню кімнату на другому поверсі. Викинути її геть тітонька не наважувалася, бо картина була весільним подарунком; від кого вона вже не пам'ятала, утім, побоювалася образити того, хто цю картину подарував. На полотні був зображений корабель, що, здавалося, йшов просто на вас. Ніс корабля був зроблений у вигляді голови золоченого дракона, що широко роззявив пащу; щогла була одна, а на ній велетенське квадратне вітрило порфірного кольору. Позаду розпрямлених золочених крил дракона виднілися зелені борти. Корабель щойно злетів на гребінь великої синьої хвилі, яка от-от мала жбурнути в глядача білі баранці та бризки. Слухаючись вітрила, що його надмавав грайливий вітер, корабель стрімко ринув уперед, злегка нахилившись на правий борт і підставляючи лівий променям сонця; тому вода з лівого борту мерехтіла густим смарагдом із полиском бурштину, а з другого борту море видавалося темним, майже чорним, і холодним.

— Ех, — зітхнув Едмунд, — як же тоскно милуватися нарнійським кораблем, коли самому вже ніколи не опинитися на ньому.

— Краще вже милуватися картиною, ніж голою стіною, — відповіла Люсі. — А от корабель, здається, і справді нарнійський.

— Знову згадали дитячі забавки?! — глузливо просто з порога мовив Юстас Кларенс, і діти зрозуміли, що увесь цей час він підслуховував під дверима. Вони одразу ж пригадали, як того року, коли кузен гостював у них вдома, він теж шпигував за ними, підслуховував їхні розмови (у тому числі й про Нарнію), а потім усіляко кепкував із них. Він, певна річ, гадав, що вони все вигадали, а оскільки сам нічого путнього вигадати не тямив, то нічого іншого йому не залишалось, як збиткувати з інших.

— Тебе сюди не кликали! — відрізав Едмунд.

— Зажди-но, я тут саме віршика складаю, і саме про Нарнію, — не засмутився Юстас. — Якщо ви не проти поезії, то перші рядки вже готові.

Про тих, хто в Нарнії бував,
я склав цей віршик —
Їм ніколи ловити гав,
бо їм дедалі краще...

— Але ж «віршик» і «краще» ніяк не римуються, — здивувалася Люсі.

— Це асонанс, — поважно відповів Юстас.

— Тільки не питай його, до чого тут цей «ананас», — попередив Едмунд. — Він тільки на те й чекає... Не займай його, може, він піде.

Почувши таке, будь-який інший хлопчина або поліз би в бійку, або гримнув би дверима. Тільки не Юстас. Він як стояв, так і стояв далі, посміхаючись щораз ширше й ширше, а потім запитав:

— Бачу, вам до вподоби ця картина.

— Заради всього святого, не починай із ним суперечку про мистецтво й таке інше, — квапливо попередив Едмунд, та Люсі, яка була дуже чесною дівчинкою, уже встигла визнати:

— Так, мені дуже.

— А як на мене, малюночок так собі, негодящий.

— Можеш вийти геть і зачинити за собою двері — із коридору його не видно, — порадив Едмунд.

— А ось чим вона тобі до вподоби? — прискіпався Юстас до Люсі.

— А тим, що... — мовила Люсі, — корабель мов і справді лине серед хвиль, і вода така справжня, ніби мокра... і хвилі накочуються такі справжні, вони хвилюють мене...

Юстас розтулив був рота, аби заперечити, та так із роззявленим ротом і заляк. А заляк він тому, що тієї самої миті він глянув на хвилі й сам те побачив, що вони й справді нібито перекочуються та накочуються просто на нього.

Лише раз у своєму житті він виходив у море, та й то не дуже далеко, до прибережного острова Вайт, а от хвилі тоді загойдали його так, що він аж позеленів. Так от, уявіть собі, тільки-но він глянув на ті хвилі, як його знову загойдало. Він знову позеленів і несміливо кинув ще один погляд на картину. Але тепер уже всі троє застигли, роззявивши роти.

Те, що вони побачили, здається неймовірним, навіть коли читаєш про те у книжечці. Та коли це трапляється насправді, повірити своїм очам зовсім важко. Раптом усе на картині заворушилося, але не так, як, наприклад, у кіно, бо навіть кольори стали справжніми, як у житті. Ніс корабля спочатку занурився у хвилі, здійнявши фонтан бризок, а потім

знову здійнявся догори, та так, що визирнули днище і кіль. Тієї самої миті підручник, що спокійно лежав на ліжку в Едмунда за спиною, зненацька зашелестів сторінками, спурхнув і шелепнувся об стіну! Люсі відчула, як її волосся затріпотіло, залоскотало обличчя й шию, як то було б вітряної днини, ось тільки вітер дув не з двору, а з... картини. Вітру навздогін долинали інші звуки: шурхіт хвиль та плескіт води об дощаті борти. І це ще не все: ще одна хвилька — і Люсі відчула різкий солоний морський присмак і зрозуміла, що все відбувається не вві сні, а наяву.

— Що це?! Облиште! — почувся голос Юстаса, сердитий та сиплий із переляку. — Що за жарти?! Якщо ви не припините, я зараз же покличу Альберту...

— Ой!

Брат і сестра, які, на відміну від Юстаса, уже звикли до всіляких незвичайних пригод, теж мимоволі зойкнули, бо просто з картинної рами їх облило холодною солоною водою, від чого у всіх разом затяло дух.

— Я тобі покажу, як жарти жартувати! — заволав Юстас. І тут тієї ж миті сталося одразу декілька подій: Юстас кинувся до картини; Едмунд, який уже розумівся на чарах, кинувся за ним із криком: «Стій! Не роби дурниць!»; Люсі встигла вхопити Юстаса за рукав, і її потягло вперед. До того ж чи то картина раптом збільшилася, чи то дітлахи зменшилися в розмірах, а трапилось от що: Юстас плигнув уперед, аби зірвати картину зі стіни, та виявилось, що він стоїть на рамі, як на балконі, а перед ним не скло, а справжнісіньке море, й об раму, мов об скелястий берег, б'ють вітер і хвилі. Юстас зовсім розгубився і вхопився за Едмунда і Люсі, що встигли встати поруч із ним. Усі завищали, замахали руками, і, коли їм уже здалося, що